

МЕТОДОЛОГИЯ

за оценка на вноса по цени FOB и за приходите и разходите за товарен транспорт

Информацията за вноса и износа на страната се получава от Агенция „Митници“, на база подадените митнически декларации. Съгласно правилата за попълване на декларациите износа се отчита по цени (fob), а вноса по цени (cif). При съставяне на търговското салдо за нуждите на статистиката на платежния баланс е необходимо вноса и износа да бъдат изчислени по съпоставими цени – цени (fob). Това налага вносът да се коригира до цени (fob). Преизчисляването на вноса по цени (fob), се състои в оценка на допълнителните разходи, направени по вноса на стоката и приспадането им от размера на вноса по цени (cif).

Понастоящем приходите и разходите, свързани с транспортни услуги се изчисляват като се използват твърди коефициенти върху вноса и износа на стоки. Разходите за товарен транспорт се изчисляват като се прилага коефициент в размер на 8 % върху целия поток на вноса на стоки по цени cif (предварително се изключва вноса на природен газ и бункеровка). С тези разходи се коригира вноса по цени (cif) до внос по цени (fob). Приходите от товарен транспорт се получават чрез прилагане на коефициент в размер на 5 % към общия износ на стоки за съответния месец и се прибавят сумите получени като компенсация за транзита на природен газ.

Разработената от БНБ и НСИ нова методология оценява допълнителните (главно транспортни) разходи на основа на резултатите от проучването на НСИ по проект с Евростат: "Data Analysis & Selection of Methods" от 2004 г. Източник на данните за проучването за митническите декларации. В проучването се анализират съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса. Резултатите от проекта са набор от коефициенти, отразяващи съотношението между допълнителните разходи (главно транспортни) по вноса на стоки и стойността на стоката по цени (cif), в зависимост от използвания транспорт и националност на превозвача.

Съотношенията (коефициентите) cif – fob се прилагат според вида на стоката и националността на използвания транспорт. За разлика от сегашната методология, при новата се прилага диференциран подход за оценка в зависимост от:

1. Страната вносител на стоките (изключени са съседните на България страни, поради факта, че вносът от тях на практика е по цени fob);
2. Типа на стоката (изключени са някои специфични стоки като – природен газ, самолети и кораби, и бункеровка, а вносът на суров петрол се оценява отделно);

3. Типа на използвания транспорт и
4. Националността на превозвача.

Подобен подход бе приложен върху данните за износа на стоки на страната. В резултат транспортните разходи свързани с износа на стоки, превозен с резидентни превозвачи се отчита като приходи от товарен транспорт. Сумата на оценката на транспортните разходи свързани с вноса на стоки в страната, транспортирани от нерезидентни превозвачи се отчита като плащания за товарен транспорт. Новата методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт позволява да се спазят изискванията на петото издание на „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993) и товарният транспорт де се отчита по видове транспорт.